

De Castro bevezetőjében elmondta, hogy az Európai Bizottság 2009-ben zárta le a marokkói hatóságokkal a kereskedelmi megállapodásról szóló tárgyalásokat, amit a Parlamentnek is jóvá kell hagynia. A megállapodás még szélesebb körűen kívánja liberalizálni a mezőgazdasági termékek kereskedelmét.

Fontana, a téma felelőse ismertette a megállapodás körülményeit és aggályait. Az AGRI Szakbizottság tagjaival folytatott eszmecsereben különösen a déli tagállamok képviselői adtak hangot azon véleményüknek, hogy a Marokkóval kötendő megállapodás - a kereskedelem nagyfokú liberalizációja miatt - jelentős versenyhátrányt okozna az unió termelőinek, főként a zöldség- és gyümölcs ágazatban. Az aggodalmak alapja, hogy a marokkói import jelentős konkurenciát jelentene az európai termékek számára, különösen az egyedi termékek esetében.

Marokkóban a termelési költségek, a munkaerő költségei jóval alacsonyabbak, valamint ezek az import termékek az Unió magas minőségi, környezetvédelmi, élelmiszerbiztonsági, állat- és növényegészségügyi követelményeinek sem felelnek meg. A tervezett megállapodás a fentiekén kívül számos kérdést vet fel a kereskedelmi volumen, a belépési árak, esetleges csalások, a származási hely téves feltüntetése tekintetében is. Fontana elmondta, nyitott a Szakbizottság képviselőinek véleményére. Ez a megállapodás nagyon fontos az európai mezőgazdaság kereskedelmének jövője szempontjából, ugyanakkor érezhető feszültséget is keltett az érintettek körében.

Jeggle rámutatott, hogy az Európai Bizottságban számos kétoldalú megállapodás kidolgozása van folyamatban, amelyek komoly hatással vannak nemcsak a dél- európai tagállamok termékeire, hanem egyéb mezőgazdasági termékekre is, amit az Európai Unió gazdái előállítanak. Ki kell alakítani azt az álláspontot és stratégiát, amit ezekben a megállapodásokban a Szakbizottság érvényre kíván juttatni. A cél természetesen a szegényebb országokban élők támogatása, ugyanakkor saját gazdáink és mezőgazdaságunk védelme is. Jeggle a Bizottság képviselőjének feltette a kérdést: tervezi-e a Bizottság, hogy egy átfogó hatásvizsgálatot készít, választ adva arra a kérdésre, hogy az Európai Unió mezőgazdasági termelőire milyen hatással lesz a megállapodás? Kiemelte továbbá, hogy az európai standardok kérdését nemcsak elméletben, hanem a gyakorlatban is fel kell vetni: ellenőrizhetők-e a beszállító országok termelői, hogyan érvényesülnek a környezetvédelmi szempontok, hogyan ellenőrizhetők a növényvédő szerek esetleges maradványai, valamint a szociális standardok értékelésre kerülnek-e?

Dorfmann elmondta, hogy elsősorban a nyugat- saharai kereskedelemről és egy olyan

államról van szó, amely nem tagja az Afrikai Uniónak. Az EU ezzel a megállapodással ezért fontos üzenetet közvetít a többi afrikai ország felé. Komoly aggályra ad okot, hogy a tervezett megállapodás gyakorlatilag teljes mértékben megnyitja az EU piacait a marokkói paradicsom előtt. Az alma és körte esetében export kontingensek érvényesülnének Marokkóval szemben, és elfogadhatatlan, hogy ugyanolyan módon járjunk el, mint a saját értékesítési szervezeteinkkel szemben. Kiemelte, hogy az európai mezőgazdasági termelőket meg kell védeni, jóllehet egyre nagyobb szerepet kap a nemzetközi kereskedelem, de csak megfelelő játékszabályok mellett. Dorfmann szerint a képviselők nem támogathatnak egy olyan megállapodást, amely a piacokat teljesen megnyitja, ugyanakkor akadályozza az uniós termékek exportját.

Mato Adrover fontosnak tartotta elmondani, hogy az EU nem tehet engedelményeket a kereskedelmi megállapodások keretében, ha az az európai termelők érdekeinek rovására történik. A Marokkó- EU megállapodással kapcsolatban a kvótákat nem tartották tiszteletben. A jelenlegi helyzet az európai gazdák számára igen hátrányos, hiszen EU-ba olyan termékek érkehetnek, amelyeknek forgalomba hozatalát még a származási országokban sem engedélyezték. Figyelembe kell venni továbbá, hogy a Marokkó Királyság ún. "Zöld terve" az agrártermelés volumenének növelését célozza. Ha az új megállapodásban bizonyos feltételeket nem fektetünk le, akkor súlyosan negatív helyzetbe hozhatjuk az európai gazdákat.

Bové kiemelte, hogy a megállapodással kapcsolatban az első kérdéskör az import volumenére vonatkozik. Ha a megállapodás életbe lép, azonnal érezhető hatással lesz a spanyol, olasz, dél-francia, és görög gazdákra: egyebek mellett a paradicsom importja például 22 százalékkal fog növekedni. Ez a megállapodás a dél- európai gazdák számára a teljes csődöt is jelentheti. A második kérdéskör az árak és a vámszabályok betartása. Világosan kell látnunk, hogy a Perpignan melletti piac közelében, ahol a behozatal történik, a nyomon követés nem korrekt módon történik. Óriási gondok vannak, dömpingárak érvényesülnek és az illetékeket, vámokat nem fizetik meg az exportőrök. A növény egészségügy terén az EU-s ellenőrzések nem megfelelőek, nem rendszeresek és nem módszeresek.

Egy másik probléma a termőföld felvásárlása és az azzal való visszaélés, a helyi gazdák helyett a befektetők profitálnak a földekből. További kérdés a munkaerő költsége és helyzete, ami szintén nagyon feszült helyzetet eredményez.

Bové sérelmezte, hogy az Európai Bizottság a Parlament bevonása nélkül, önhatalmúlag köt meg kétoldalú megállapodásokat, Marokkóval, a Mercosur országokkal és Kanadával is. Feltette a kérdést: a Parlament mért csak elszenvetője a Bizottság döntéseinek? Bové, mint a téma felelőse az INTA (Nemzetközi kereskedelmi) Szakbizottságban kijelentette, nem

támogatja a tervezett megállapodást.

Lyon aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy semmiféle hatástanulmány nem készült, és mint a Mercosur megállapodás esetében, a Parlament most sem kapott aktív szerepet és megfelelő tájékoztatást a Bizottságtól. Biztosan tudnunk kell, hogy egy ilyen megállapodás milyen hatással van az európai gazdákra és az európai kereskedelemre, enélkül ugyanis nem lehet felelős döntést hozni.

Daniellis egyetértett abban, hogy nem elfogadható a Bizottság azon álláspontja, hogy nem készít hatástanulmányt a megállapodással kapcsolatban, ami az európai gazdák legalapvetőbb érdekeit érinti. A Parlamentet a kétoldalú megállapodások kidolgozása kapcsán a Bizottság rendszeresen kész tények elé állítja, ami tarthatatlan.

Häusling elmondta, hogy számos problémával kell szembenézni, a marokkói megállapodás igen kritikus. Jelenleg az arab világ legnagyobb összeomlásának vagyunk tanúi és a marokkói társadalom is hasonló konfliktusok előtt áll. A Marokkóból származó import az EU szociális és környezetvédelmi standardjainak nem felel meg. Az Európai Parlament számára nagyon fontos, hogy egyértelmű irányt szabjon. A szabadkereskedelem szabályai ellentétesek lehetnek az uniós gazdák érdekeivel, és ez ellen következetesen fel kell lépni.

García Pérez szerint a Parlamenten belül kell megállapodásra jutni ebben a kérdésben, ami nagyon kényes mezőgazdasági ágazatokat érint. A jelenlegi jegyzőkönyv 2003 óta van hatályban, és van lehetőség a továbbfejlesztésére. Az Európai Parlament felelőssége és kötelessége, hogy az ilyen problematikus kérdéseket átfogóan kezelje és a jövőre vonatkozóan változásokat javasoljon.

Papastamkos támogatta Fontana és Bové megközelítését. Az AGRI Szakbizottság megfogalmazta az aggályos pontokat, amelyek Európa egész területét érintik. A megállapodás kulcsszava a kölcsönös liberalizáció, de a kölcsönösségnek lényegileg, egyenlő feltételeken, egységes standardokon, a mezőgazdaság "zöldebbé" tételén keresztül kell érvényesülnie. A Bizottság az EU általános érdekeinek őrzője és így idetartoznak az általános mezőgazdasági érdekek is. A megállapodásra a Szakbizottságnak nemet kell mondania annak érdekében, hogy a Parlament hangját közvetítse ebben a fontos kérdésben.

Dantin kiemelte, hogy a javaslat valóban módszertani kérdéseket vet fel, a kétoldalú megállapodások keretében ugyanis már több megállapodásról szó esett. Dantin szerint szükséges, hogy az AGRI és az INTA (Nemzetközi kereskedelmi Bizottság) intézményi vitát folytasson, mert az INTA képviselői nincsenek tisztában az ilyen megállapodások mezőgazdaságot érintő következményeivel. Javasolta, hogy az AGRI Szakbizottság fogalmazzon meg egy határozatot, amely megadja azon megállapodások olvasatát, amelyekben az AGRI Szakbizottságot véleménynyilvánításra kéri fel. Felvetette továbbá, hogy a Parlament és az AGRI Szakbizottság ellenőrzéseket is indíthatna a megállapodások végrehajtására, megvalósítására vonatkozóan.

McGuinness elmondta, hogy elfogadhatatlan, hogy a Bizottság a Parlament bevonása és tájékoztatása nélkül hozza meg a kereskedelmi megállapodásokkal kapcsolatos döntéseket. Fontos, hogy az AGRI Szakbizottság az EU összes gazdájának az érdekét képviselje, akik igenis érintettek a kétoldalú megállapodásokban.

Olejniczak rávilágított, hogy a Lisszaboni Szerződés értelmében az EU intézményei együttesen viselik a felelősséget a meghozott döntésekért. A marokkói megállapodás szinte biztosan negatív hatással lesz az európai mezőgazdaságra. Arra is érdemes rámutatni, hogy a megállapodásból származó előnyöket elsősorban a kereskedők élvezik majd, akik többéves szállítói szerződéseket kötnek, de sem az európai, sem a marokkói gazdák nem jutnak általa előnyökhöz. Ezért a megállapodás nem támogatható.

Nicholson kiemelte, hogy elsősorban az érintettek, a déli tagállamok véleményét kell figyelembe venni. Egyetértett azzal, hogy a megállapodás hátrányosan érintené az európai agráriumot és hogy hatástanulmány nélkül felelős döntés nem hozható. A kereskedelem és a mezőgazdaság érdekei sokszor eltérnek egymástól, és sajnos a kétoldalú megállapodások negatív következményeinek elszenvedője az agrárium.

De Castro elnök hozzátette, hogy a hangsúlyt a kétoldalú megállapodások módszertanára kell helyezni és következetesen képviselni az európai mezőgazdaság érdekeit.

Az Európai Bizottság képviselője válaszolt a vitában felvetett kérdésekre. Egyetértett azzal, hogy a megállapodást általánosságban, kontextusba helyezve kell vizsgálni. Valóban az AGRI Szakbizottság feladata és felelőssége megítélni, hogy az EU mezőgazdaságára milyen hatással vannak ezek a kereskedelmi megállapodások, illetve a fejlesztési érdekek hogyan

érvényesülnek a szegényebb partnerországokban. A jelenlegi tervezet egy, már tíz éve hatályban lévő megállapodásra épül és annak a politikai keretrendszernek igyekszik megfelelni, amelyet az Unió a mediterrán partnereivel kapcsolatban képvisel. A megállapodás értelmében megvalósuló liberalizáció ugyan arányaiban asszimetrikus, de a Bizottság szerint Marokkó a piacát sokkal nagyobb mértékben liberalizálja az európai termékek előtt, mint fordítva. Ez egy nagyon kényes ágazatot, a paradicsomtermelést érinti, de a kereskedelmi volumen növekedése nem számottevő. A szerény piacnyitás miatt a Bizottság nem látja indokoltnak a hatástanulmány elkészítését.

A speciális preferenciális rendszerrel és az európai standardok érvényesülésével kapcsolatos elvek változatlanok maradnak, és szerepelnek a megállapodás biztosítéki záradékában is. Több képviselő felvetette aggályait az esetleges csalások és visszaélésekkel kapcsolatban. Az Európai Csalás Elleni Hivatal (OLAF) 2007-ben folytatott vizsgálata szerint a zöldség- gyümölcs ágazatban a csalások elhanyagolható mértékűek. A Bizottság képviselője kiemelte, hogy a tervezett megállapodást ezen tények ismeretében kell vizsgálni.

Kapcsolódó anyag:

- [**A Tanács határozata a mezőgazdasági és a feldolgozott mezőgazdasági termékekre, a halakra és a halászati termékekre vonatkozó kölcsönös liberalizációs intézkedésekről**](#)